

УПРАВЛІННЯ ДОХОДАМИ І ВИТРАТАМИ БАНКУ

Олена Олександрівна Лисянська

Українська академія банківської справи НБУ, асистент

Прибуток банку є об'єктом управління. В сучасних умовах відбуваються зміни, що впливають на підходи до управління банківською установою. Для ефективного управління банком у цілому й таким важливим показником, як прибуток, необхідне глибоке теоретичне вивчення та вдосконалення існуючих інструментів управління, а також розробка нових, що відповідають сучасним економічним умовам діяльності українських банків.

Найважливішим фактором, що впливає на величину всіх видів прибутку банку, є розмір доходів банку, який отримується в процесі діяльності.

Доходи банку - це збільшення економічних вигод у вигляді збільшення активів або зменшення зобов'язань, що призводить до збільшення власного капіталу (за винятком збільшення капіталу за рахунок внесків акціонерів).

Першим етапом управління доходами є планування, яке підпорядковане головній меті політики управління прибутком банку й забезпечується комплексом дій з проведення розрахунків доходів у майбутньому періоді.

Основними вихідними передумовами планування доходів банку є розроблена програма, яка визначає обсяги та склад наданих послуг на майбутній період; сума доходів, яка забезпечить умови ефективного розвитку банку в плановому періоді; розроблена цінова політика банку.

Під час управління доходами головну увагу приділено активним операціям, оскільки основним джерелом доходів банку є доходи від активних операцій, тому їх ефективність, передусім, визначає кінцевий фінансовий результат. На ефективність активних операцій впливає прибутковість активної операції, яка є прямо пропорційною рівню її ризикованості, тому вибір конкретних активних операцій залежить від загальної стратегії банку та його схильності до ризику. Відповідно до цього визначають такі підходи до управління доходами: консервативний; агресивний; поміркований.

Залежно від обраної стратегії банку формується стратегія управління активними операціями, які забезпечують доходи банку.

Наступним напрямком управління доходами є зниження питомої ваги непродуктивних активів. Щодо зниження питомої ваги непродуктивних активів існує низка обмежень: частина непродуктивних активів не може бути знижена з причин, які не залежать від банку; деякі елементи непродуктивних активів необхідні для банку з причин комерційного характеру.

Зростання банківських витрат, яке не узгоджується зі збільшенням його доходів, може істотно погіршити фінансовий стан навіть великого та авторитетного банку.

Витрати - це зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів чи збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення чи розподілу власниками).

З урахуванням змісту процесу управління доходами й витратами та вимог, що до них висуваються, формуються цілі і завдання.

Метою управління витратами є мінімізація непродуктивних витрат, тобто тих витрат, що не призводять до збільшення прибутку.

Основне завдання управління витратами - створення механізму, який забезпечує оптимізацію витрат банку, приведення їх у відповідність з обраною прибутковістю. Цей механізм повинен стати основою для забезпечення прибуткової роботи кожного банківського підрозділу в кожний конкретний період часу і при цьому зменшити залежність банку від ринкової ситуації.

Основа управління витратами в банку - їх планування, метою якого є встановлення суми та складу витрат банку в плановому періоді за структурними підрозділами й у цілому за банком.

Отже, на практиці для вирішення завдання управління витратами необхідно, насамперед, розробити загальні принципи управління витратами та визначити мінімально необхідний і максимально можливий рівень витрат, а також механізми оптимізації використання ресурсів, виділених під витрати.

Після етапу планування підбиваються підсумки, що є основою прийняття банком рішень щодо оптимізації структури витрат у цілому.

Отже, перед банками постає завдання не просто зниження рівня поточних і майбутніх витрат, але, що найважливіше, завдання їх оптимізації відповідно до цілей і завдань банків, вимог ринку банківських послуг.

Таким чином, можна зробити висновок, що управління доходами та витратами має вирішальне значення для формування прибутку банку, оскільки саме вони визначають той розмір прибутку, який банк може отримати в результаті своєї діяльності. Процес управління доходами та витратами є складним та багато етапним. Ключовими елементами системи управління є планування, поточне управління та аналіз і контроль. Кожна з цих ланок пов'язана одна з одним та від ефективної роботи банку на кожному з етапів управління залежать кінцеві результати його роботи – прибуток чи збиток.

Література

1. Сало І.В., Криклій О.А. Фінансовий менеджмент банку: Навч. Посібник. - Суми: ВТД «Університетська книга», 2007. – 314 с.
2. Остащ С. Деякі аспекти прибутковості та фінансової стійкості комерційного банку. Вісник НБУ, 2001.- №2. - с.47-49.
3. Поморина М.А. Некоторые подходы к управлению эффективностью деятельности банка // Банковское дело. – 2001 № 10. – С. 11 – 17
4. Недилько А. Соотношение расходов и доходов как методика определения эффективности. // Банковская практика за рубежом, 2001, №9. – С. 27 – 34

Лисянська, О.О. Управління доходами і витратами банку [Текст] / О.О. Лисянська // Розвиток фінансово-кредитної системи України : здобутки, проблеми, перспективи : тези доповідей III Всеукраїнської науково-практичної конференції аспірантів та молодих вчених (25 – 26 жовтня 2007р.) / Львівський інститут банківської справи Університету банківської справи Національного банку України. - Львів, 2007. - С. 195-198.